

מ"ח 190/24 - יאיר פרץ נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

מ"ח 190/24

לפני: כבוד השופט י' עמית

המבקש: יאיר פרץ

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה למשפט חוזר

בשם המבקש: עו"ד דוד ונטורה

החלטה

בקשה להורות על קיום משפט חוזר לפי סעיף 31(א)(4) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט) בעניינו של המבקש, שהורשע בעבירת רצח בכוונה תחילה, אשר הייתה קבועה בסעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) קודם לתיקון מספר 137 (להלן: הרפורמה בעבירות ההמתה).

1. ביום 15.7.2016 התרחש עימות בין המבקש לבין שלושה נהגי כלי רכב אחרים, וביניהם המנוח, במהלכו הביע המנוח כעס על אופן נהיגתו של המבקש. המבקש שלף סכין שהייתה ברשותו והניף אותה כלפי המעורבים באופן מאיים. לאחר מכן התפזרו הנוכחים ממקום העימות. כמה שעות מאוחר יותר, סביב השעה 4:30 ביום 16.7.2016, הגיע המבקש לחניה בה נכח המנוח. בין השניים התפתח עימות נוסף, ובסמוך לאחר מכן שטט המבקש לעבר המנוח ודקר אותו בחזהו באמצעות סכין - פעולה שהביאה למותו המיידי. בעקבות אירועים אלה הוגש כתב אישום נגד המבקש בעבירה של רצח בכוונה תחילה לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין.

בתשובה לכתב האישום הודה המבקש כי דקר את המנוח, אך טען שביצע את המעשה משום שחש מאוים וללא כוונה להמית. במסגרת פרשת ההגנה הוגשו שתי חוות דעת שנועדו להוכיח כי המבקש פעל כפי שפעל בשל ליקויים בכושרו השכלי והנפשי, ולנוכח תחושת האיום שהרגיש (להלן: חוות הדעת).

2. לאחר שמיעת הראיות, בית המשפט המחוזי בבאר שבע (הנשיאה ר' יפה-כ"ץ, סגן הנשיאה י' צלקובניק והשופטת ג' שלו) הרשיע את המבקש במיחוס לו. בית המשפט התייחס בהרחבה לחוות הדעת ודחה את האמור בהן, תוך שנקבע כי הוכח שהמבקש מתפקד ברמה מניחה את הדעת; כי אינו סובל ממחלת נפש; וכי הראיות מצביעות על כך שהתגבשה בו כוונה להמית את המנוח (תפ"ח 15059-08-16 (24.2.2020)). בגזר דינו מיום 24.5.2020 השית בית המשפט על המבקש מאסר עולם ופיצוי מקסימלי של 258,000 ש"ח למשפחת המנוח לפי סעיף 77 לחוק העונשין.

3. ערעור שהגיש המבקש על הכרעת הדין נדחה (ע"פ 5363/20 פרץ נ' מדינת ישראל, המשנה לנשיאה (בדימ') נ' הנדל, השופט (בדימ') ג' קרא והשופט ד' מינץ (11.7.2022)). בית המשפט דחה בפסק הדין את טענתו של המבקש כי לאור הרפורמה בדיני ההמתה ובהתחשב במצבו הנפשי והשכלי, ניתן להרשיעו רק בעבירת הרצח הבסיסית. במסגרת זו נדחתה טענת המבקש כי יש להתבסס על חוות הדעת שהגיש בבית המשפט המחוזי, תוך שנקבע כי "בית המשפט קמא דחה את חוות דעתם של מומחי ההגנה בקביעות מנומקות, שההגנה אינה מציגה כל טיעון החולק עליהן, הגם שהיא מבקשת להסתמך על האמור בהן גם כעת" (פסקה 23 לפסק דינו של השופט (בדימ') קרא).

המבקש הגיש בקשה לדין נוסף בפסק הדין בערעור, וזו נדחתה (דנ"פ 5071/22 פרץ נ' מדינת ישראל (4.12.2022)).

ביחס להליך המתואר הגיש המבקש את בקשתו למשפט חוזר שבפניי.

4. המבקש טוען כי פגמים שנפלו בהכרעת הדין של בית המשפט המחוזי הובילו להרשעתו בעבירת הרצח בכוונת תחילה, על אף שהיה נכון להרשיעו בעבירת ההריגה לפי סעיף 298 לחוק העונשין (אשר בוטל במסגרת הרפורמה בעבירות ההמתה). לטענתו, נוכח מצבו הנפשי והקוגניטיבי לא יכול היה להתגבש אצלו היסוד הנפשי של "כוונה תחילה", ולפיכך הרשעתו בעבירה זו גרמה לו עיוות דין כמשמעותו בסעיף 31(א)(4) לחוק בתי המשפט. לעמדת המבקש, בית המשפט המחוזי שגה בקביעתו כי יש לבחון את התנהלותו של המבקש כאילו מדובר באדם סביר, ללא התחשבות במצבו הקוגניטיבי והאישי ה"יחודי". כך, לגישתו, בחינה ראויה הייתה מוליכה למסקנה כי רמתו השכלית הנמוכה והיעדר הוויסות הרגשי שלו פוגמים בשליטתו העצמית וביכולתו לנתח מצבים. המבקש מציין כי חוות הדעת לא נסתרו על ידי התביעה, וכי בית המשפט שגה בכך שדחה אותן בהתבסס על התרשמותו האישית מהמבקש, ותוך העדפת ראיות שעשויות ללמד על יסוד נפשי של "כוונה תחילה" אצל אדם מן הישוב, אך לא אצל המבקש. עוד טוען המבקש כי נפל פגם בייצוגו המתבטא בכך שבאי כוחו בהליך בבית המשפט המחוזי לא ביקשו להגיש השלמות והבהרות לחוות הדעת.

5. לאחר עיון בבקשה ובנספחיה, מצאתי כי דינה להידחות.

בבואו לדון בבקשה לקיים משפט חוזר, על בית המשפט לאזן בין הרצון לחשוף את האמת ולתקן טעות שיתכן כי נפלה בהרשעתו של אדם, לבין עקרון סופיות הדין על כלל משמעויותיו (מ"ח 7929/96 קוזלי נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(1) 529, 558-560 (1999) (להלן: עניין קוזלי)). כידוע, הליך של משפט חוזר הוא חריג וייחודי, ובקשות לקיומו מתקבלות באופן מצומצם ובמשורה, רק אם מוצגת תשתית ראייתית ממשית להתקיימותה של אחת העילות המנויות בסעיף 31(א) לחוק בתי המשפט (מ"ח 4817/23 אבו רומי נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (9.7.2023); מ"ח 3489/22 חסין נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (4.12.2022)).

כאמור, המבקש סומך את בקשתו למשפט חוזר על כך שנגרם לו עיוות דין, כאמור בסעיף 31(א)(4) לחוק בתי המשפט. בבוחנו האם מתקיימת עילה זו, בית המשפט סוקר את ההליך ב"מבט על" (עניין קוזלי, בעמ' 563-564). כמו כן, בדומה לעילות האחרות לקבלת בקשה לקיומו של משפט חוזר, גם ביחס לעילה זו נקבע כי אין היא מהווה פתח לערעור נוסף על ההליך שהסתיים, ולפיכך אין לבחון במסגרתה טענות שהמקום להעלותן הוא בערעור (ראו החלטתי מן הזמן האחרון במ"ח 8719/23 חוצ'ינסקי נ' מדינת ישראל, פסקאות 5-6 והאסמכתאות שם(10.1.2024)).

6. הבקשה שלפניי אינה נופלת בגדרי אותם מקרים נדירים וחריגים המצדיקים פגיעה בעקרונן סופיות הדיון ועריכתו של משפט חוזר. המבקש טוען שנגרם לו עיוות דין בעקבות 'התעלמות' הערכאות השיפוטיות מהיסוד הנפשי הסובייקטיבי שלו בעת ביצוע המעשה. ואולם, מעיון בפסק הדין ניכר כי הייתה התייחסות מפורשת לסוגיה זו. כך, חוות הדעת, הרקע להן, החומרים שעמדו בבסיסן, מסקנותיהן וכן עדויות המומחים בבית המשפט נדונו בהרחבה במסגרת הכרעת הדין של בית המשפט המחוזי, אשר מצא לדחות את מסקנותיהן. טענות דומות לאלה שמעלה המבקש בבקשתו הנוכחית נבחנו ונדחו גם על ידי בית משפט זה במסגרת הערעור. ברור אם כן כי מדובר בטענות בעלות אופי ערעורי מובהק, שאין המקום לדון בהן במסגרת בקשה לקיום משפט חוזר.

אף לא מצאתי ממש בטענה לכשל בייצוג המבקש במסגרת ההליך. הטענה נטענה כלאחר יד וללא ביסוס, ודי בכך כדי לדחותה.

7. אשר על כן, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, כ"ב בשבט התשפ"ד (1.2.2024).

שׁוֹפֵט